СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 88. Джерзи Ситі, Н. Дж., вівторок, 17. квітня, 1928. VOL. XXXVI. No. 88. Jersey City, N. J., Tuesday, April 17, 1928. THREE CENTS.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З ТИМ ПРИВІТОМ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО НАС В ДЕНЬ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ: РІДНА ШКОЛА, ЗАСУДЖЕНІ ЛЯЦЬКИМ СУДОМ НА СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКІ БОРЦІ, СТРАЙКУЮЧІ МАЙНЕРИ І ДРУГІ, ПОТРЕБУЮЧІ ПОМОЧІ.

КОЖДИЙ СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПАМЯТАЄ НА ТІ ПОТРЕБИ, СКЛАДАЄ ВЕЛИКОДНУ ПИСАНКУ І ПЕРЕСИЛАЄ ЇЇ ЧЕРЕЗ:

Obyednanye, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

„БРЕМЕН" ПЕРЕЛЕТІВ В АМЕРИКУ

ЗБИВСЯ З ДОРОГИ; ОСІВ ДАЛЕКО НА ПІВНОЧИ.

СТ. ДЖАН'С, Нова Фунляндія, 13. квітня. — Німецький літак Юнкерса „Бремен", котрим вибралися в дорогу з Европи в Америку німецький летун капітан Кель, командант айриської летничої служби Фицморіс та німецький фінансіст Барон фон Гінефельд, що піддержує сю виправу своїми грішми, добився до американської суші й осів нині сполудня на Ґрінлі Айленд, на полудневім березі канадійського півострова Лябрадору, недалеко від проливу Бел Айел.

Як видно з того донесення, літак „Бремен" збився зі своєї наміреної дороги. Він мав летіти значно на полудне, здовж полудневого краю Нової Фунляндії, далі здовж Нової Шкотії та поправцювати на полудневий конець Лонг Айленда, де він мав осісти на Мичел Філд під Ню Йорком. Замісць сього він полетів далеко на північ, минаючи Нову Фунляндію на полудни.

Але мимо сеї невдачі подвиг „Бремена" приймає з одушевленням увесь світ, бо „Бремен" доказав сим летом у перше, що людині на крилах літака можливо безперервним летом добитися з Европи в Америку.

ВІСТКИ ПРО ВИРАТУВАННЯ ЛЕТУНІВ.

Послідний раз бачили літак коло 7. години рано над Кастельо, як він летів у напрямі до моря. Відтак приходили з моря вістки з ріжних кораблів, що, мовляв, бачили літак, але сьому не дуже то вірили.

Пішов відтак цілий день тяжкого напруження, серед якого вижидаючі люди хиталися між вірою в найнеймовірнійші чутки та повним розчаруванням. Коло 6. години вечером уже перестали вірити в можливість щасливого закінчення сеї епохальної подорожи; всі знали, що літак не міг мати топлива до того часу.

Коли надію, здавалося, навіки втрачено, наспіває до Ст. Джанса радіова телеграма з місцевости Пойнт Амур: „Німецький літак осів на Ґрінлі Айленд". Вістка була занадто гарна, щоби їй сейчас повірили навіть ті, що хотіли, аби вона була правдива. Але телеграма подавала виразно місце, імя висилаючого телеграму, час, — словом, мала всі признаки правдивости. Все таки стали її провіряти. І дальші вістки, хоча вривані й неповні, потвердили, що вістка справді правдива. Літак ушкоджений, але летуни цілі. На скільки літак ушкоджений, невідомо.

ДАЛЕКО ВІД ЛЮДСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Місцевість, де осіли летуни, лежить далеко на півночи, бо яких 400 миль від Ст. Джанса, положеного на Новій Фунляндії. На Ґрінлі Айленд, де висіли летуни, є маленька рибацька стація підприємства Джаб Бродерз. Ціла оселя на цілому острові має всего сім родин. Лежить вона на побережу, позбавленім навіть у літі всякої ростинности, скалистім і безпривітнім. Тепер все море довкруги вкрите ледами, які стануть пускати доперва пізніще. Добитися до них не так легко, і забере певно кілька тижнів. Так само, колиб вони хотіли добитися до цивілізованих околиць, то теж будуть мусіти потратити кілька тижнів. Направити свого літака, коли він ушкоджений поважно, вони там ледво чи зможуть, але, як упевняє уряд Джаб Бродерз, летунам не забракне там ні їди ні звичайної людської вигоди.

На Мичел Філд під Ню Йорком, куди їхав „Бремен", тисячі цікавих людий ждали на прилет літака. Навіть пізно вечером, хоча всяка надія на їх прилет була страчена, вони не хотіли розходитися. Коли прийшла чутка, що літак осів далеко на півночи, дочка Юнкерса, що будував літак, сейчас взялася робити приготовання для висилки ратункової виправи на поміч летунам „Бремена". Здається, вилетить туди більший літак, який і привезе їх в Злучені Держави.

ЛАГОДЯТЬСЯ ДО ВЕЛИКОГО СТРАЙКУ В НЮ БЕДФОРДІ.

НЮ БЕДФОРД, Месечузетс, 13. квітня. — Місцеві юнії робітників місцевих бавовняних фабрик лагодяться до великого страйку проти обниження робітничої заплати.

Сю знижку проголосили фабриканти, що належать до Ню Бедфорд Менюфекчерерз Асосіейшен. Малаби ся знижка виносити 10 процентів та ввійти в життя з днем 16. квітня. Знижка відносилаcьби до яких 30,000 робітників.

У відповідь на се зарядження юнії сейчас скликали збори членів та предложили їм питанне, чи вони мають іти на страйк. Юнійні збори справи ще не вирішили, але серед робітників настрій пануе за страйком.

СУДДЯ ОСУДЖУЄ КУ-КЛАКС-КЛЕН.

ПИТСБУРҐ, Па., 13. квітня. —Суддя федерального суду Томсон відправив з нічим урядників Ку-Клакс-Клена, які позивали викинених ними членів Клена за безправне вживанне організації та за відшкодоване в сумі 100 тисяч долярів.

Видаючи свій вирок, суддя виголосив промову, в якій пятнував острими словами організацію як банду безправних опришків, які допускаються карнигідних заворушень та проливу крови та поширили серед населення диний терор.

КРАЄВА КОНВЕНЦІЯ СОЦІЯЛІСТІВ.

НЮ ЙОРК, 13. квітня. — У Менгетн Опера Гавз почалася нині краєва конвенція американських соціялістів. Отвираючи конвенцію спеціяльною промовою, Морис Гилквит назвав старі партії зкорумпованими.

ТАНЦІ ДОБРИХ СТАРИХ ЧАСІВ.

В Англії заснували т-во „Танців добрих старих часів", яке має займатись пропагандою в користь танців, що вийшли з моди: вальса, польки, лянсієра, кадриля, бостона, мазурки... Та успіхи цеї пропаганди слабі: музичні фірми не хотять видавати цих старих танців, кажучи, що вони не виплачуються, а музики сучасних орхестр або не вміють або не хотять їх грати.

ВИБОРИ, ШКОЛА ТА КОМУНІЗМ.

У Стрижеві над Вислоком арештували адвок. кандидата Яна Вціслa, комуністичного діяча, в якого найшли чимало літератури для пропаганди та приватних політичних листів. Після його арештування в місцевій гімназії зорганізували демонстрацію з протестом: повибивали шиби, понищили печі та викрикували: „Нехай живе комуна"!

ВИПАДОК З ГРАНАТОЮ.

В Неаполі трапився страшний випадок вибуху гранати поблизу гуртка розбавлених дітей. Двоє дітей згинуло на місці, 11 віднесло тяжкі рани.

ІНДЕКС МОСКОВСЬКОГО УРЯДУ.

Московський радянський уряд розіслав по всіх бібліотеках обіжник із довгим списком книжок і письменників, що з огляду на свою „неблагонадьожність" повинні стояти на індексі. Між ними неправовірними авторами є такі веселі як Аверченко, такі порнографи як покійна Вербіцкая, такі правословні як фільософ Соловйов і, що найбільше цікаво, такі чисто абстрактні фільософи, які ніяким натяком не вказують, на суспільну дійсність як — Авенаріюс. Зате дозволені — Біблія та Коран, із поясненням, що для таких, які борються з релігією, потрібний їх текст.

КРІВАВА ЗАПЛАТА.

Львівська каварня „Реклама" була оноді тереном крівавої події. До каварні прийшов сотник 22 полку уланів якийсь П. К. Зівши вечерю, кому ціна вечері видавалася занадто високою, у відповідь на завваги платничого, а коли платничий добув шаблю, й тяжко його зранив. Тяжко раненого платничого відвезено до шпиталю; виновник крівавої події сам зголосився в команді міста.

ЕСПАНСЬКИЙ ДИКТАТОР ОБЄДНУЄ ВСІХ ЕСПАНЦІВ ПІД ОДНИМ ПРАПОРОМ.

Еспанський диктатор Прімо де Рівера помістив у мадридському часописі „Надіон" заклик до всіх Еспанців, що перебувають поза границями Еспанії, а в першу чергу в полудневій Америці, щоби вони обєднувалися в одній надпартійній організації: „Унія Патріотіка". Прімо де Рівера підчеркує, що до цього заклику заохотили його тисячі домагань Еспанців, що хочуть бачити весь еспанський народ, де він не був, обєднаним довкола одного прапору, одного клича: „мир, лад, поступ та патріотизм", без огляду на партійну приналежність та відношення до теперішнього уряду та диктатури.

ДОСВІДИ ДЖАНА БЕЙРДА.

Джан Бейрд, винахідник нового апарату „телевізора" для передачі фотографії на віддаль, заявляє, що ще цього року буде відчинена для публики „служба" цього апарату між Ню Йорком і Льондоном. Цікаво, як це Бейрд перевірив свій перший апарат при помочі... людського ока. Камера, яку зробив Бейрд по зразку дотеперішніх (із селеніюма), його не вдоволяла; він хотів мати в ній людське око. Таке око обіцяв винахідникові хірург одного прилюдного лондонського шпиталя. Одного дня робили в шпиталі операцію якомусь молодцеві. Бейрд поїхав у шпиталь і кілька хвилин після операції дістав око, якого нерви зберегли ще всю свою вражливість. Бейрд міг зробити свій досвід при помочі кришталю ока, який, як відомо, є одним із найбільше досконалих оптичних інструментів.

КРИГА ПІРВАЛА ЧОВНА.

Крига, що плила Вислою, пірвала на траверсі в Ястарні 10 рибацьких байдаків і понесла на море. На рятунок пірваних байдаків, на яких було коло 60 людей, вислано з Ґдині пароплав, який виратував 8 байдаків. Два байдаки виратував шведський пароплав.

БІДНИЙ БАГАЧ.

В одному з сіл під Лондоном помер недавно селянин, якого не мали за що поховати. Коли отворено завіщання, виявилося, що він записав 15.000 фунтів стерлінгів премієрови Англії.

ЗАБОРОНА КУЦИХ СПІДНИЧОК.

В берлінськім почтовім уряді повстав великий рух серед панночок та пань, що там працювали. Коли одного дня гарний пол зявився до праці, то кожна одна найшла на своєму столі письменний наказ міністра почти доктора Шульцена, в якому він осуджував короткі спідниці та вимагав, щоби жінки являлися до служби в довгих сукнях не менче 20 сантиметрів нижче колін.

Розпорядження не лишилося лише на письмі. Кожна жінка отримала спеціяльний рисунок з поясненнями. Кожна урядничка повинна не тільки позбавити себе найбільшого засобу принади мущин, але й шити довгу сукню на власний кошт.

Гострий наказ морального міністра викликав обурення та протести урядничок. На мітінгу постановили вжити заходів та протестувати проти небувалого насильства.

КНИЖКИ НА КОЛОДКАХ.

Університетський бібліотекар Копенгагена при порядкуванні палатної бібліотеки відкрив прегарно збережений примірник т. зв. „книжки на колодках", в якій кожну сторінку ґравірували на дереві, а потім видруковували на одній сторінці. Саме ці книжки піддали Ґутенберґові думку про друк. Таких книжок зберіглось до нині не більше сотні в усьому світі. Найбільше відомі із них т. зв. „Біблія бідних" і „Ілюстрована біблія". Відкрита книжка на колодках у Копенгагені є календарем із малюнком 7 планет і символічних образів кожної днини. Видана імовірно в 1460 р. у Німеччині.

І КАНАДА МОЖЕ ПОХВАЛИТИСЯ ЖАБОЮ.

Не тільки Тексас може похвалитися довговічною жабою. Канада також має сензаційну жабячу історію. В місточку Емерсон, Ман., при границі Злуч. Держав, зачали оноді мулярі розбивати одну стіну готелю Росел Гавз, щоби зробити приміщення для пивного парлору. Коли розбили каваляок фундаменту, найшли там жабу, яка, очевидно, сиділа в стіні від 1907 р., коли будинок збудовано. Запорошена і трохи скорчена, жаба була жива і коли її порушили, скочила так здорово, якби се була для неї звичайна річ. Жабу зловили і тепер показують.

МАСОВІ АРЕШТИ В ІТАЛІЇ

ШУКАЮТЬ ВИНОВНИКІВ АТЕНТАТУ. — ДОСІ ЧИСЛЯТЬ 18 ПОГИБШИХ, А ДАЛЬШИХ 10 ЛЕЖИТЬ ПО ШПИТАЛЯХ В СМЕРТЕЛЬНИХ СУДОРОГАХ. — ОПИСУЮТЬ СТРАШНІ СЦЕНИ.

РИМ, 13. квітня. — По цілій Італії шукають між противниками фашизму виновників атентату на італійського короля Віктора Емануїла. З Риму прибув до Медіоляну спеціяльний військовий трибунал, що означає, що коли знайдуть виновників, то вони будуть засуджені на кару смерти, а такої досі не виконано в Італії від 50 літ.

Арештовано повно підозрілих, але не знайдено винних. Кажуть, що високі нагороди спонукають когось до зради тайни і поліція впаде на слід. До того подають, що день перед виконанням атентату поліція одержала остогору, що плянують атентат на короля, коли він буде їхати відкривати ярмарок в Медіоляні.

Ціле населення Італії подененероване, коли читає часописні вістки про катастрофу. Описують, як пекольна машина кинула у воздух тим чоловіком, що стояв коло стовпа, де була закопана машина, як малому хлопцеви зірвало голову і як мати кинулася в обійми сина і в тих обіймах померла. Кромі 17 людей, що померли наслідком ран, померла ще одна жінка на удар серця зі зворушення. Яких 10 осіб, що лежать по шпиталях, буде мусіло померти, між ними дві дівчині, з котрих одна стратила ногу.

Преса і очевидці ставляться з великим признанням до війска, котре мимо вибуху бомби, диму і замішання, не рушилося з місця, держало порядок, а тим самим не допустило до ще більшої катастрофи, на яку заносилося, колиб тисячі людей почали в паніці втікати.

ПАНҐАЛЬОСА ЗАСЛАНО НА КРЕТУ.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ ЙОГО О НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ.

АТЕНИ, Греція, 13. квітня. — Генерала Теодозія Панґальоса рішено вислати на заслання на остров Крету. Кажуть, що викрито новий замах на державний стан. Разом з ним арештовано 11 офіцирів. Знайдено рівнож лист жінки Панґальоса, яким вона повідомляє заговірників про свою жертву в сумі 300.000 трахм ($3,900), які вона призначує на конспіративні цілі.

Генерал Панґальос находився в вязниці в Атенах і ожидав там суду за те, що в липні 1926 р. зробив переворот і іменував себе диктатором. Усунув його генерал Кондиліс і замкнув до тюрми.

ЦІЛА ІРЛЯНДІЯ В РАДОСТИ.

ПЕРШІ ВІДОМОСТИ БУЛИ ДОБРІ, АЛЕ ОКАЗАЛИСЯ НЕПРАВДИВІ. — ТОДІ СУМ ОГОРНУВ ЦІЛИЙ КРАЙ.

ДАБЛИН, 13. квітня. — Ціле населення вже було розчароване, коли перші вісти показалися неправдивими і коли не було ніякого сліду по Бремен. Всі вже погоджувалися з тим, що Бремен стрінула та сама трагічна судьба, що й Гинчлифа, Нунжесера і других. Тож небувала радість запанувала, коли дійшли певні відомости, що німецькі летуни і айриський командант державної воєнної фльоти живі та що доїхали до нового світа.

ПОЧУЛИ РАДІО ПРО БРЕМЕН В БЕРЛІНІ.

ОДНА ТІЛЬКИ ЖІНКА КАПІТАНА КЕЛЯ БУЛА ДО ПОСЛІДНЕЇ ХВИЛІ ПЕВНА УСПІХУ.

БЕРЛІН, 14. квітня. — Ціла Німеччина покрилася вже була сумом і всі втратили надію, щоби німецьким летунам вдалося долетіти до Америки. Кажуть, що тільки одна жінка капітана Келя мала повну надію, що її чоловік таки доїде. І, коли приходили самі сумні рапорти, вона твердила, що її чоловік зробить все, що тільки в людських силах, а тим самим вона не може вірити, щоби лет не вдався. Бо Кель чоловік розважний, котрий не підіймався би непотрібно ризика. У него всьо вираховане.

Але зате не можна описати радости, яка обхопила Німців, коли почули радіо з Мичел Филд в Лонґ Айленд, яке проголосило світови, що летуни втратовані і висіли на Лябрадорі. Хоч це було проголошене англійською мовою, але Німці в Берліні зрозуміли і чули добре звуки банди, що витала ту радісну новину.

ДВА ДРУГІ СВІТОВІ ЛЕТУНИ В АТЕНАХ.

КОСТЕС І ЛЕБРІ ДОКІНЧУЮТЬ ЛЕТ ДОВКОЛА СВІТА.

ПАРИЖ, 13. квітня. — Костес і Лебрі доконали великого діла. Доїхали вже до Атен, а звідси по кількох годинах відпочинку вертають до Парижа, де готують для них величаве приняття. В Ле Бурже, де висів був у своїм часі Линдберґ, зберуться маси народа, міністри і другі високі урядовці та поведуть летунів до міста. По короткім приняттю підуть летуни спати, а по тім будуть їх витати через цілий тиждень. Буде це велике національне свято.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (Ukrainian)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		(ПЕРЕДПЛАТА) Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
In Jersey City and Foreign Rates;		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи" 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза. 1800 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОВНЕ ЛИХО БЕЗРОБІТТЯ

Як уже всякому відомо, в Америці йде тепер горяча суперечка за те, кілько е тут безробітних. Відомо теж, що числа беробітних після ріжних жерел хитаються поважно: одні подають їх число на несповна два міліони, другі на двое тільки, а треті аж на четверо разів тільки.

Вже се одно показує, що з безробіттем в Америці щось не ладно. Се одно показує вже, що Америка нездібна до розвязки питання безробіття, бо коли вона не може з певностю сказати навіть, кілько е тих безробітних, як вона зможе сказати, які його причини та як йому зарадити?

Та колиби ще в сій суперечці за число безробітних брали участь тільки приватні люди, та якби остаточно питанне могли вирішити представники уряду, то дебата за число безробітних не булаби безнадійна. Вона тільки пособлялаби урядови до викриття всіх фактів про безробіття. Та тепер і сього не можна сказати. Дебатують між собою за число безробітних ріжні приватні горожанські інституції, кождий уважае свої цифри за непомильні, а ніхто не сподіеться авторітетного вирішення питання від уряду.

Що більше, в дебаті бере участь самий секретар праці, отже міністер федерального департаменту для робітничих справ, але не на те, щоби справу дефінітивно вирішити з урядовими цифрами в руках. Ні, він ніяких урядових цифр не має; він самий покликується на приватні обчислення, а своеї урядової поваги вживае тільки на те, щоби додати поваги приватному обчисленню безробітних, якого ніхто не признае. Всі бачуть наскрізь, у чому лежить його „політика". Його загально підозрівають, що він піддержуе далі фантазію американських робітників, що, мовляв, за републиканської адміністрації безробіття не може бути. Але він з того собі нічого не робить, і хоча йому всі звертають увагу, він далі повторяе те саме.

Де жерело лиха? Щоби його відкрити, вистарчить подивитися на попередні безробіття в Америці. Як відомо, більші безробіття повторялися тут правильно, менче-більше що десять літ. І за кождою такою крізою повторялося те саме: за кождим разом конґрес нічого не робив для облекшення долі безробітних, а не робив тому, бо він навіть не знав, які розміри обняло безробіття. Инчими словами, мимо сього, що в Америці було безробітте майже точно що десять літ, конґрес ще досі не подбав за сотворенне публичного бюра для спису безробітних. Се е справді каригідна байдужність наших законодателів для одної з найбільше пекучих потреб населення. Лишень через те, що такого бюра нема, можливе таке, що секретар праці, замісць старатися зарадити безробіттю, всіх сил уживае, щоби безробіття закрити.

Др. Остап Грицай (Відень).

З ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ЗУНРО.

(**„Український Революціонер".** Ч. 11—16. — Дотеперішні пропаґандові видання.)

„...Український революціонер повинен усе памятати як заповіт слова великого Каменяра на шляху української революційної думки — Франка:

Кождий думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт.

„...Революційна праця ставляе дуже великі і тверді вимоги, і тому у свої ряди Західно-Українська Національно-Революційна Організація зове тільки тих, які не лякаються трудів і жертв в імя визволення батьківщини зпід ворожого ярма..."

(Зі статті: **„Чого вимагає революційна праця?", Ч. 14).**

З того часу, як я — минулого року — писав у „Свободі" про перші числа „Українського Революціонера", наш журнал видав уже шіснацять чисел, увійшов у другий рік свого істновання, закріпив обриси своеі ідеольоґії і як одинокий орґан Західно-Української Національно-Революційної орґанізації (ЗУНРО) став міродатним чинником в революційних змаганнях тих наших гуртів, що до панування ляцьких катів та грабіжників на Галицькій Землі відносяться з непримиримістю справжніх местників поневоленого народу. І хто знає, яку ролю прийдеться відограти в нашому майбутньому такому гуртові ідейних до саможертви, за справу Рідного Краю на все готових людей, як той, що його сьогодня обеднуе у своїх рядах ЗУНРО. Історія минулого всіх часів і народів учить же на кожній сторінці, що всі великі визвольні подвиги народів поневолених виходили з правила від невеличкого гуртка людей, що всупереч і на перекір невольницькому отупінню широких мас народу, всупереч усім затрівожуючим пересторогам та кличам в роді: „не ставайте з мотикою на сонце!" — не зважали на ніщо й не лякалися нічого, а йшли за голосом Рідного Краю до останніх меж можливого. А передовсім: до того, до чого стреміли, прямували з усею енерґією, характерністю і послідовністю, не ставали ніколи на половині дороги, і не спочивали у велико-страдницьким змаганню, аж поки так чи инакше не здійснили своїх визвольних замислів. І саме таких ущерть непримиримих, ніякими труднощами ні небезпеками незляканих борців за волю Рідної Землі треба нам під теперішню хвилю що-найконечніше і як найбільше. Колиж ЗУНРО усею своєю дотеперішньою роботою дає доказ, що вона щораз тривкіше стає на ґрунті революційної, значить безпощадної боротьби з польським злодієм на нашій землі, та що по своїм силам робить усе, щоб уже тепер розпалювати терен під ногами ворога, то можна надіятися, що наслідки її визвольної праці будуть щораз важніші і всенароднього значіння. А українському громадянству по всім закутинам нашого життя годиться звертати пильну увагу на роботу ЗУНРО, прислухуватися до її відгуків та зі своеї сторони уможливлювати її поширення.

Спитаймо себе вперед:

Чи знаемо ми всі гаразд, що це таке ЗУНРО, чого воно хоче і що пише про це її орган — „Український Революціонер"?

У своїй відозві до наших селян в Галичині, виданій літом 1927. — а доданій окремою відбиткою до числа „Українського Революціонера" з д. 28. VII.м. р., — провід ЗУНРО, змалювавши страшне положення української землі під польською окупацією, каже так: „Не вірте нікому та не надійтеся від нікого ні ласки ні помочи, бо це вже такий споконвічний закон природи, що **тільки силою здобувається те**, що кому до життя потрібне. Хто не розуміе або не хоче розуміти того закона природи, той мусить згинути в боротьбі за істнування та зробити місце другому. Ба — спитаете — а звідки то взяти війска та зброї на таку революцію? Чейже з голими руками або хочби й з ціпами та сокирами годі ставати проти узброених у гармати й кулемети польських жовнірів. Ваша правда! Всяку роботу треба як слід підготовити, теж саме і з революційною боротьбою; на це треба відповідної орґанізації і инших доцільних засобів. **Тим занимається якраз Західно-Українська Національно-Революційна Орґанізація, коротко названа ЗУНРО, і вона підготовлює отсю боеву сторону національної революції.** — Так збройна війна українського народу проти Ляхів з метою видвигнення Незалежної Української Держави — це оконечна ціль, яку собі поставила ЗУНРО, а всестороння підготовка всього, що уможливилоб таку боротьбу, це поки-що її робота. Очевидно, що тут в першій мірі діло в тому, щоб підготовити що найширщий ґрунт під революційну боротьбу зі зненавидженим ворогом нашої землі, отже розбуджувати революційну свідомість, **революційну стихію в шлях народі.** Бо що нам з того, коли поодинокі, повні посвяти люде будуть виконувати навіть і численні атентати на польських катів та на їх рутенських прислужників і шпигів, а широкі маси народу будуть байдужні до роботи революціонерів і не підуть за ними? І от саме таку освідомлюючу революційну працю, тобто революційну пропаґанду словом веде орґан ЗУНРО, „Український Революціонер", а попри нього революційна література, видавана нашою Орієнтацією.

Погляньмо передовсім на революційний орґан за останній час.

Тут скрізь звертається увага нашого читача на те, що коли ми не хочемо гнилими колодами валятися по порабощених просторах підяремного краю, то мусимо братися до геройської самооборони з усіх сил та всіми засобами. — „Революційна боротьба — читаємо в передовиці ч. 6 (11) — не знає і не сміе знати ніяких сентиментів, ніяких зглядів на мирно-угодові настрої, якіб не проявлялися серед нашого громадянства; навпаки, треба цю рутенську гниль як найрадикальніше поборювати, бо це вбивае духа всякої відпорности. Треба вже раз зломити отсе безглузде, самовбивче спекульовання на те, що якось то буде, що відносини якось так уложаться, що можна буде пізніше подумати про якусь серіозну працю, або як другі кажуть, що час працює в нашу користь, або, що прийде хвиля, коли ляцька тюрма сама від себе розпадеться". („Світогляд національного революціонера"). А в статті **М. Запеклого** „Атентати і терор як средства національної револоції — в ч. 7 (12) кажеться: „Українська національна революція, яка підняла боротьбу з ляцькими грабіжниками з метою повного визволення західно-українських земель, не може спускати з ока поодиноких ділянок національного гнету, який проявляється на Західній Україні під Польщею. На тій рідній землі відчуваемо на кождому кроці насильства і терор польських окупантів. Тому безпощадному теророві польських катів треба безумовно протиставити український терор. Українське революційне підпілле не може там руководитися правилами леґальної боротьби опозиційних партій, які признають польську державність і шукають якогось способу співжиття в рямках польської злодійської держави". А при кінці: „Геть з „реальною політикою", з мирним рабством! Наш клич орґанізувати українське підпілле до активної непримиримої терористичної боротьби з ляцькими зайдами аж до цілковитої побіди, аж до повного визволення західно-українських земель зпід польського ярма".

Без сумніву — це вражаючі своєю однозначністю та одчайдушною рішучістю слова. Але як нам не признати слушности й конечности таких революційних закликів, коли дивимося на те все, що Поляки діють в Галичині? Хібаж забути нам на віки про тих наших людей, що їх польські автократи в такий огидний спосіб вимордували й вимордовують по славетних польських тюрмах і криміналах? Повагтим польські наїздники знищили наше громадське самоврядування, поруйнували наші школи й церкви та инші культурні надбання. Вони обдерли наш нарід до останньої сорочки, заперли йому світ на всі боки, щоб не міг навіть деннде пошукати заробітку, забирають нашу землю, насаджують своїх кольоністів, напихають свого війска і поліції скрізь по наших селах, які до решти обдирають і грабують наш нарід. Наша прекрасна земля стала основою богацтва польської держави, пристановищем для соток тисяч польських дармоїдів, а наш нарід мусить тяжко гарувати, не маючи навіть тої марної надії, що його праця принесе йому бодай стільки, щоб не згинути марно з голоду. Це є фактичний стан положення українського народу під Польщею. А хиба забути нам притім і про те, як Поляки здушують кожний відрух якогось протесту, якогось мужнішого виступу з нашої сторони? Поліцайська польська охрана лютуе сьогодня в Галичині гірше, ніж колись в царській Росії; поліцайським нагінкам, шпигунствам, ревізіям та арештуванням наших красших людей тут нема й не буде кінця, поки ляцький чобіт толоче українську землю. А яка польська цензура, як Поляки конфіскують кожний свобідний вислів в нашій пресі — це ми знаемо всі аж надто добре. Та проти того всього з нашої сторони — кволе отупіння, неактивність та рабське підданництво в широких масах населення, а безпросвітний хаос, партійна гризня та зазирання за панською ласкою у т. зв. провідних політичних колах. Дух невільництва, порабощення, зрадництва, хрунівства та лакейства живе ще й сьогодня між нашими людьми. Наші люде, а між ними і передові дуже часто хитрують, лицемірять і лукавлять під покришкою національно-визвольної роботи без ніякого огляду на долю, честь і гідність народу.

(Конець буде).

Володимир Короленко.

СТАРИЙ ДЗВОНАР.

Смерклося. Село тихо-спокійно спить чутким сном.

Невеличкий присілок притулився до річки, серед борів, гинув у цьому дивному сумраці, якого так повні весняні зоряні ночі. Тоді то легка мряка піднімаючись із землі, поглиблює таемничу темінь дерев і застелює відкриті простори темно-сріблистим покривалом... Довкола тихо, задумчиво, сумно...

Убогі хатини зарисовуються слабо у темноті. Деінде блестить іще світло; зрідка заскреплять ворота, забреше сторожка собака й затихне.

З темної гущі тихо шумлячого лісу висуваються якісь постаті: то їздець почвалає, то заскриплять ненамащені колеса. То мешканці поодиноких осель поспішають до церкви привитати свято весни.

Церква стоїть на горбку, посередині села. Вікна її світяться огниками. Вершок старої, високої, темної дзвіниці зникае у висоті.

Скриплять сходи дзвіниці. Старий дзвонар Михайло вилазить по сходах. Тяжко йому лізти угору. Не служать уже його старі ноги, постарівся він дуже, не добачує... Пора вже, пора старому на спокій, та Бог смерти не дає. Поховав синів, поховав унуків, провожав на вічний відпочинок старих, провожав молодих, а сам усе ще жие. Тяжко! — Богато літ зустрічав уже весняне свято, згубив рахунок і не тямить уже скільки ждав цієї години, щоби задзвонити в тій дзвініці. І ось знову Бог привів...

Старий підійшов до вікна дзвіниці й оперся на поручю. Внизу довкола церкви стояли сумно у пітьмі могили сільського цвинтаря. Старі хрести наче стерегли їх. Деінде схилялися над ними берези, ще не вкриті листом... Відтам, із низу, доходив до Михайла приемний запах молодих пуплішків, повівало спокоем вічного сну...

Щож буде з ним через рік? Чи знову вийде сюди, нагору, під великий крицевий дзвін, щоби голосним звуком дзвонів розбудити чутко-дрімаючу ніч, чи буде лежати... он там, у темному кутку могилок, під хрестом? Бог знає... Він готовий, а покищо привів Бог іще раз стрічати свято. „Дякуй Богові" — шепче старий Михайло і глядить угору на палаюче міліонами огнів зоряне небо і хреститься...

— Михайле, гей, Михайле, — вириває його із задуми пливучий здолу, дріжучий голос.

Це кличе його старий дяк, який глядить угору на дзвіницю, навіть прикладае руку до очей, що зайшли сльозами. Та всетаки не бачив Михайла.

— Чого тобі? Я тут! — відказує старий дзвонар і вихилився із дзвіниці. — Не бачиш, чи що?

— Ні, не бачу... А чи не пора би вже подзвонити? як гадаєш?

Оба поглядають на зорі. Тисячі божих огнів світять на них із висоти. „Віз" піднявся вже високо. Михайло каже:

— Ні, ще трохи підіжди.

Він знае, йому не треба годинника. Божі зірки скажуть йому, коли прийде пора.

Земля і небо і білі хмарки, що тихо пливуть у висоті, і темний ліс, що незрозуміло шепче внизу, і шепіт невидного у пітьмі потічка — все це йому знакоме, все це йому рідне... Не даром тут прожив ціле життя.

Перед ним воскресае далеке минуле... Пригадує собі, як уперше з батьком видряпався на цю дзвіницю... Мій Боже, як це давно... і як недавно!... Бачить себе маленьким хлопчиком і очи йому запалали, вітер — але не той, що піднімає вуличну куряву, а якийсь дивний, що високо над землею махає безшумними крилами — розганяє його ріденьке, сиве волосся... Внизу, далеко, — ходять якісь маленькі люде, і хатки таксамо маленькі, а ліс відсунувся у далечінь, і кругла поляна, на якій розложилося село, здається такою великою, майже безмежною.

— А ось і все — усміхнувся старець глянувши на невеличку полянку — ось так і життя... Змалку кінця його не бачиш і краю... А ось воно все, як на долоні від початку аж до кінця, до тої могили, що її в куточку цвинтаря вибрав для себе... І щож, дякуй Богу! — пора спочати. Тяжкий життевий шлях пройшов чесно, а сира земленька мати йому. Недовго вже, недовго.

—о—

Та вже пора. Ще раз глянув Михайло на зорі, встав, зняв шапку, перехрестився і став збирати у долоню мотузки від дзвонів. За хвилю нічне повітря задріжало від гомінкого удару... Другий, третий, четвертий... один за одним заповняють солодко дрімаючу святочну ніч.

Дзвін затих. У церкві зачалась утреня. Давніше Михайло все злазив униз і ставав у куті біля дверей, щоби помолитися і послухати співу. Але тепер остався на дзвіниці. Тяжко було йому, якесь умучення заволоділо ним. Сів на лавочці і вслухувався у замовкаючі, щораз рідші звуки розгойданого дзвона. Задумався. Над чим? — Він сам ледви чи мігби відповісти. Дзвіниця освітилася його ліхтаркою. Дзвони, що ще глухо гомоніли, зникали у мряці. Знизу з церкви, час від часу доходила слаба филя співу. Нічний вітерець ворушив мотузки дзвонів.

Старець похилив на груди сиву голову; перед очима його, ніби сонні мари, снувалися невиразні образи минувшини. „Тропар співають" — думае старець і бачить себе у церкві. На крилосі звенять діточі голоси. Старенький пан-отець, небіщик, відправляе богослуження. Сотні селянських голов, як достиглі колоски від вітру, нагинаються і знову підіймаються... Селяне... Всі знакомі й усі небіщики. Ось суворе батькове лице, ось старший брат хреститься і зітхае, стоючи біля батька. Ось і він сам здоровий і сильний, повний надії на щастя, на радости життя. Деж це його щастя? Старече думка, ніби погасаючий огонь, заблисла нараз ясним полумям і освічує всі спомини минулих літ... Тяжка праця, горе, журба. А деж воно, це щастя?

Тяжка доля вижолобила зморщки на молодому колись тілі, навчила зітхати, як зітхав старший брат.

Там на ліво, між сільськими жінками, сумно опустивши голову, стоїть його молодиця. Добра була жінка, хай з Богом спочивае, і богато натерпілася, бідна. Очи її виблідли від вічного жаху перед ненадійними ударами життя... Зівяла її краса. Де її щастя? Один син остався їм, надія і радість і цього погубила людська неправда...

Ось і він, богач-ворог, бє низькі поклони, щоби затерти сирітські сльози, які через нього вилялися. Кипить, горить у Михайловім серці, а темні лиця святих глядять строго із стін церкви на людське нещастя і людську неправду.

Все це вже давно минуло... нині вже все є сном, весь світ це та темна дзвіниця, де вітер у сумерку лопоче шнурами дзвонів. „Бог вас судитиме, Бог судитиме!" шепочуть старечі уста, голова опускається, сльози зтиха ллються по запалому лиці дзвонаря.

—о—

— Михайле, гей Михайле! Що ти, заснув? Чи що? — кричать на нього знизу.

— Ах! — відізвався дід і зірвався на ноги. — Боже мій! Невже я єправді заснув? Ще мені не було такого сорому.

І Михайло скоро привикшою рукою хапае за мотузки. Внизу наче муравище, рухається селянська громада. Хоругви лопочуть у повітрі, блестять золотом. Ось обійшли довкруги церкви і до Михайла долітає радісний спів:

— Христос воскресе!

Слова ці відбиваються гомоном у старечому серці... Михайлові здається, що в темноті ясніше заблисло світло воскових свічок, що сильніше заколихалася людська громада, веселіше залопотіли золотисті хоругви, розбуджений зі сну вітер схопив филю людських голосів і широким ударом крил відніс її високо, щоби злучилася з гомінким співом дзвону.

—о—

Ніколи ще старий Михайло так не дзвонив. Здавалося, його старе, переповнене серце, перейшло у неживу крицю, звуки наче співали і раділи, сміялися і плакали, спліталися й летіли вгору, до самого зоряного неба. І зорі яркіше засвітилися, а звуки дріжали і переливалися і знову припадали до землі у любих пестощах.

Глибокий бас гудів могучо, крицевим тоном, сповіщав небу і землі:

— Христос воскресе!

Два тенори підхоплювали за ним „Христос воскресе!", наче боялися припізнитися та лучили свої голоси з тамтими, наче діти співали весело навипередки: „Христос воскресе!"

І здавалося, що стара дзвіниця дріжить і хитається, а вітер, який повівав по лиці старого дзвонаря, трепече могутніми крилами й гуторить:

— Христос воскресе!

Старе серце забуло про життя повне трудів і кривди... забув старий дзвонар, що лишився сам, ніби дерево, зломане бурею. Слухае ці звуки, співаючі і плачучі, що летять у голубе небо і припадають до бідної земленьки. І здається, що він окружений синами і внуками, що то їх радісні голоси, голоси більших і менших зливаються в один хор і співають йому про щастя і радість, яких він не зазнав у житті. І тягне за шнури старий дзвонар, сльози котяться по лиці, серце сильніше бється у його старих грудях.

А в низу слухали люде й говорили один одному, що ніколи ще не дзвонив так гарно старий Михайло. Та ось раптом великий дзвін несміло задріжав дивно і... замовк. Збентежені півтони задзвонили коротенько й... урвали також, наче вслухувалися в цю сумну нуту, що дріжить і ллється, і плаче поволи стихаючи у повітрі... Старий дзвонар безсило опустився на лавку а дві останні сльози покотилися по блідому лиці...

—о—

Гей, шукайте, люде, нового дзвонаря!... Старий Михайло видзвонив уже свою годину...

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В ЛАБЕТАХ ЗАХІДНОЇ КУЛЬТУРИ — В ПОЛЬЩІ.

(Зі споминів Українського Січового Стрільця).

(Конець).

Я розповідав досі про те, як дали смакувати нам західної культури наші найблизчі західники, Поляки. Але ми мали нагоду смакувати західної культури не лишень з рук одних західників, Поляків. Доля судила нам посмакувати західної культури теж і з рук других західних культурників, а передовсім найбільших західників: Французів.

Подаю се навмисне тому, бо послідними часами за сю західну культуру не-Поляків заговорили „наші „західники", що кажуть нам орієнтуватися на сю культуру.

Приходили до табору кілька разів всякі чужинецькі місії. Були навіть Французи. Памятаю навіть, як були між нами. Були вони цивільні. Оден старик, літ може яких 60, упав перед тими Французами на коліна і почав їм ноги цілувати, просячи, щоби вони помогли йому, що він старий, нічого не винен, в армії не був. Благородний Француз пошварготав щось там і вся місія з тим і відійшла. Місія на власні очи бачила трупів може 50, але те не зворушило їх, як західних культуртрегерів. Ляшня нам навіть говорити не позволяла по українськи, а як почули які говірки, так давай бити гарапниками, що, мовляв, бунтуємося.

По відїзді місій у Бугшопах не ліпшало ні на крихітку, а все ставало гірше й гірше. Обіцювали командирі того табору, як поручник, чи хто він був той лютий звір західної культури Ян Зборовскі, та його попихач Бренер та той ясновельможний генерал Шамота, котрий був тоді комендантом кріпости Берестя, обіцяли нам поліпшення умов, але слова ніколи не додержували. Вони то вкупі зїли тисячу наших хлопців, котрі хотіли волі своєму народові. Ген. Шамота запропастив їх в тих вонючих багнах. Бачив я сам його раз в таборі, ту погану звірюку, і чув, як обіцював, що все поліпшає, що він постарається. Та де там! З чим прийшов, з тим і відійшов. Не помагали просьби, не зворушували сего західника страхіття страшного голоду, ні вид трупів. Як хто жалівся й просив, то він ще грозив і казав: „Ви вшисци то робілі польскєму народові".

Як низші командирі висказувались, то лучше й не згадувати.

Так минав третий місяць, який мені видався роком. Свого тіла я не пізнавав. Кости і шкіра. Мускулів і мязів на руках і ногах не було. Тільки кости стирчали. Волосся заросло таке, що вух не видно було, а сорочка стала чорна, як земля, а воший як я не мав на собі кілька тисяч, то не мав ні одної. Прямо згортав їх. Я не знаю прямо, відки так бралися. Здавалося, з тіла виходили. На очи я зовсім ослiпав, а ходити — ледви ноги за собою тягнув.

Минали місяці, і кождого дня та зупа горохова та кава гірка. Були й дні, що абсолютно нічого не давали, і знова зупа горохова та часами ¼ хліба та ⅛ хліба та цвібак і кава і знова зупа горохова. Через цілий мій побут те саме повторялось. Як я щось призабув і не памятаю, що я їв, нехай хтось відізветься, що робив якісь записки.

Трупів кождого дня більшало. Бачив я своїми очима дні, що було по 50, а то й по 100 трупів і більше. Тоді мене страх збирав приглядатись, бож і я був кандидатом на такого трупа.

Та були в цім таборі і наші східні сусіди, „товариші" большевики. З ними Поляки чомусь поводились по людськи, як з дійсними полоненими. Вони вічно нарадували між нами в своїх мундурах та чоботах. Чи їм лучше було з харчуванням, не знаю. Ті товариші пролетарські висмівали нас.

Один східний товариш підлизався Полякам і став на брамі, тій дротяній, з грубим гарапником та у великій білій кучмі і разом з польським постом перепускав наших за гороховою зупою, і, бувало, тим гарапником різав по плечах кого попав. Якось і я попав раз на него. Вхопив мене за руку і по російськи до мене: „Ти казак, ти Петлюровец, почему не вдіраеш оттуда?" і лопнув мене гарапником по голові, по плечах. Ту зануду пролетарську й я й усі Стрільці оминали як проказу, бо він гірше брався до бійки як сам польський пост коло него.

Не хочу більше описувати страхіть бугшопських мук. Хай відізвуться ще другі живучі свідки, бо мої слова будуть комусь здаватись загадочними й фантастичними. Колиб таке сталося, то я від себе покличусь ще на свідків на тих ще живучих Стрільців. Навіть в Ню Йорку є оден, на імя Іван Гельнер, котрий також пережив брест-литовські страхіття. Покличусь на старшини, котрих ще памятаю, як: поручника з Черновець Формадзіва та Буковинця хорунжого Ілюка Дембіцького, з котрим я бачився в Празі, та, здається, сотн. Покорного, поручника Мельника і других старшин, котрих імена я призабув. Хай вони посвідчать ще раз про ті бугшопські страхіття та про ту брест-литовську трупарню.

А варта, щоб ще згадали живучі Стрільці свідки, які про табори в Домбю, Вадовіцах, Стшалкові, Микуличах, в Модліні, Вісничу та инших. Може комусь цікаво буде познакомитись з поведінкою західної культури над тим невинним безоружним Стрільцем та може і зацікавляться ті, котрі сьогодня так щиро проповідують нам як одинокий вихід „освободження" під західною культурою при помочі Польщі.

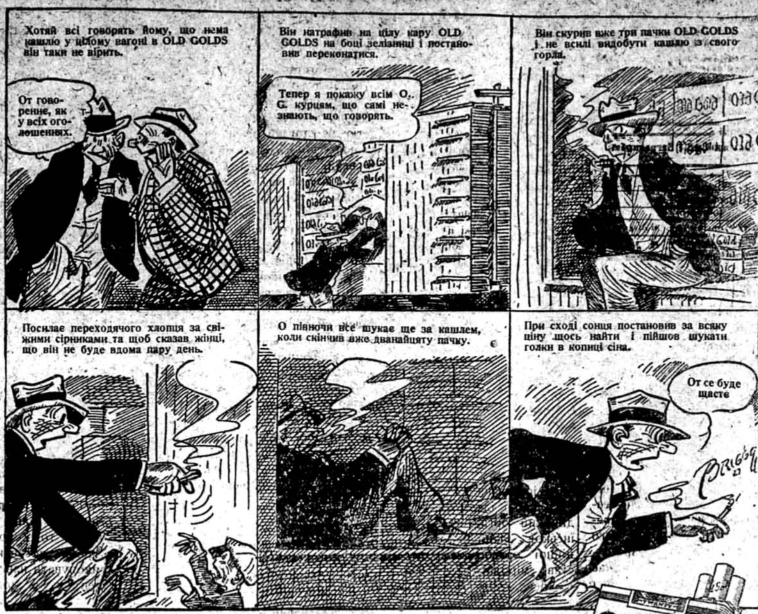
Ми, бувші Стрільці Української Армії, були наочними свідками знущань та тортур як Сходу так і Заходу над нашим народом. На наших очах канчуки рвали тіло українського раба, щоби придушити ідею самостійности і винищити все, що тільки вело нарід до вільнішого життя.

Ми, Стрільці Української Армії, на власних плечах перенесли гіркий досвід, який нас навчив одно: що так званий культурний Захід, як давніше так і тепер не додержує умов, як і він колись робив.

І ся наука повинна увійти в глибину наших сердець, що ми не смієм коритись ні Сходові ні Заходові, а тільки йти дальше слідами наших учителів і вщіплювати ту науку в нашім народі. Прийде час і година визволення не на ледащім Сході і Заході, не на їх грішних і проклятих костях. Зіллється в оден вінок увесь український нарід і повстане вільна самостійна держава від Карпат по Кавказ, від Припеті до Чорного моря.

А вам, орієнтаторам Заходу і Сходу, раджу висповідатись перед українським народом, щоби не прийшлось вам помирати з прокляттям народу на грудях за те, що випивали чаші крови наших Стрільців на здоровля свому Заходови чи Сходови.

Евген Драгінда,
бувш. У. С. С.

ОТ ДЕ, ЛЮДЕ, НАША СЛАВА...

Щаслива доля прислала нам до Америки нашу світової слави артистку п. Сальомею Крушельницьку. Обїхала вона великий і широкий світ і по всіх землях і серед всіх народів голосила чар нашої рідної, селянської пісні. Передавала чужим і своїм оті пісні наші, що виростали на стражданнях і злиднях, що були підливані кровю і зрошувані слезами. Передавала пісні сумні, з яких віє трагізм поневоленої століттями нації, співала і пісні веселі.

Розкидала по всьому світі наші самоквіти, неначе казала: Дивіть, добрі люде, що за скарби посідає отой многострадальний український нарід, дивіть, які миролюбні троянди плекає він в своїм серцю, які буйні сині незабудки вплетені в терновий вінок України і які там червоні маки, неначе кров, що спливає з української Голгофти. Розкидала вона по світі ті скарби і привезла їх до нас, щоби ми хоч раз в життю їх почули. І щасливий той, що чув той спів і щасливі ми, що хоч рекорди будуть ще на довго передавати память про ті радісні хвилі, які переживає наша іміграція, коли гостить п. Крушельницьку.

Коли слухаю в хаті на рекорді пісню „Вівці мої вівці", то так і маю перед собою образ нашого бідного гуцула, нашу верховину і вічно тужливу трембіту і слези так і тиснуться до очей. Але почуєш „Через сад виноград" або „Ой брехали вороженьки, як настало літо, була правда і неправда, було розмаїто", а ті, що плакали, вже і сміються. Таке виходить на рекордах, а якаж то мусить бути радість, коли бачиться артистку на сцені та чується її живі слова.

Велика дяка належиться п. Крушельницькій, що прибула до Америки і дала нам пізнати ще і зі свого високо артистичного і оригінального боку чар нашої пісні.

В. Гасій,
Трентон, Н. Дж.

Чоловік (на смертній постелі до жінки): А тепер, коли я вже вмираю, скажи мені чи ти все була вірна для мене.

Жінка: А як не вмреш?

В. Кедровський.

1917 РІК.

(84)

Вислідом таких нарад революційних партій була „інструкція" ґенеральному секретаріятови, якою Україна зі всіх боків обтиналась так, що робилась покаліченим обрубком з пяти ґуберній, замкнута кругом штучним московським кільцем. Секретаріятови давали меньше прав ніж в часи царату мав повітовий справник, або становий пристав. Та й то чорносотенний сенат не „узаконіл" цей акт тимчасового уряду, відмовившись його розпублікувать і з цим московська революційна демократія погодилась „потому віділе незаконно, ведь ані тені прошлого, верния стражі царізма говорят, что ето „незаконно".

Не знаю, чи вислідом тих-же нарад було те, що соц.-революціонер Оберучев почав стягувати на Україну козачі дивізії та розташовувати їх біля Києва і в других більш-меньш важних пунктах, а також инші „надежния" кавалерійські части. В самому Києві він розташував полк кірасирів. Полк цей був добре дисциплінований, видно пильно підібраний склад його кірасирів, про офіцирів нічого й казати. На кілько він „пріял" революцію, можна бачити хочби з того, що кожний кірасир неодмінно називав себе з гордістю кірасиром „Єя імператорського величества Марії Федоровни полка". Це ще було на 5—6-ім місяці революції. Невже для піддержки інтересів демократії концентрував це військо російський есер Оберучев на Україні?

Російська демократична преса закликала отверто до „покарання Українців", закликала до рішучої, не спиняючись перед крайніми мірами, боротьби. От для цього якраз кірасири й були підходящі (козаки, як потім вияснилось, не захотіли бути сліпою „карною зброєю" в руках петроградського революційно-демократичного уряду).

Ґазета Конституційно-Демократичної Партії „Реч" з приводу першого універсалу, між иншим, кидала такі вирази: „Українці грають не добру гру з Росією. Волею українських політиків здійснено тепер те, над чим працюють Німці, піддержуючи Союз „Визволення України", а далі в довгім закінченню закликала правительство до рішучих заходів, щоби приборкати Українців.

Ще більше розперезано писали „Біржевия Ведомості": „Універсал Ц. Ради закликує народи, що заселюють Україну, до вчинків, які підкопують основи російської держави. Не треба спинятися перед крайніми заходами, щоби знищити силу декларації Ц. Ради" і т. д.

В самім Києві проти Центральної Ради вели несприманну шалену аґітацію всі російські демократично-революційні орґанізації, а звичайно особливо „Совіт Салдатських і Робітничих Депутатів", де керуючу ролю відогравали російські соціялісти-революціонери та соціял-демократи меньшевики, не дивлячись на те, що головою його був український соц.-революціонер Н. Григорів.

В часи висилки до Петрограду делеґації від Центральної Ради, ще до видання першого універсалу, так званий Південно-Демократичний Союз вислав до Петрограду на адресу уряду та громадсько-революційних орґанізацій таку телеграму:

„Південно-Російський Демократичний Союз, занепокоєний відомостями про майбутнє оповіщення автономної України, тадає, що сю справу можуть розвязати установчі збори та плебісцит цілого населення Південня Росії. Оповілення автономії тимчасовим урядом булоби неправним актом, бо нічим не довелось, що більшість малоросів солідарна з Українською Центральною Радою".

Немовби то Центральна Рада не складалась з членів обраних на всеукраїнських: національному, робітничому, селянському зїздах, та з представників від усіх губерній України. Правда, що в ній не було зовсім „малоросів", але очевидно, населення представників такої марки не посилало, хоч великого горя не було, щоби були представники і від цієї штучної породи „обивателей" України.

З приводу універсалу відбулося спеціяльне засідання київських обєднаних організацій (російських) 29 червня, на якому всі представники російської революційної демократії та жидівства в Києві висловились проти універсалу й жадали видати відозву до населення України, в якій мала зголосити універсал актом, не маючим юридичної сили і т. д.

По всіх містах України, як відомо цілком зросійщених, русоцентристи відразу повели шалену аґітацію проти універсалу Центральної Ради, проти неї самої та взагалі проти українського національного руху. А чорносотенці, йдучі в тісній ідейній спілці разом з російськими соціялістами й демократами, пішли ще дальше та повели боротьбу навіть з українським культурним рухом. Для цього вони заснували ріжні общества, як нпр. „Югоросов", „О-во імені Гоголя" і т. д. Ідеольоґами чорносотенної боротьби проти українства були Шульґін, Савенко, а фортецою київський університет, збудований царем Миколою Першим з спеціяльним завданням русифікувати Україну.

Ідеольоґами боротьби з українським політично-національним рухом російської революційної демократії на Україні були області та місцеві ріжні партійні комітети, а фортецами, з яких робились увесь час напади й велася систематична боротьба, були ріжні революційні комітети, совіти, партійні організації і т. д.

Всі вони пробували орґанізувати посилку протестів проти політики Центральної Ради та її універсалу. Але таких протестів було всього сотня—півтора, які на девятьдесятих виходили виключно від російських орґанізацій, що нічого спільного не мали з Україною та з її народом. Тому вони непомітними потонули в морі привітань, висловів подяки, обіцянки активної підтримки напрямку політики Центральної Ради від українського населення всієї України і поза Україною сущого.

На заклик жертвувати на національний фонд відкликнулась вся Україна й майже всі земства зробили значні асиґнування для матеріяльної підтримки Центральної Ради.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Протестуймо проти засуду невинних борців.

Кождого місяця, кождого тижня, на українських землях під Польщею відбуваються довгі, тяжкі та несправедливі суди над сотками невинних наших братів Українців, а ми мовчимо.

Щойно скінчився процес шляхетського суду у Львові над Атаманчуком і Вербицьким, котрих і засудив польський суд за мниме вбивство куратора Собінського на кару смерти через повішення — а ми мовчимо.

А отсе знов краєві часописи принесли вістку, що знов ляцький суд судить 20 молодих Українців із Снятина, закидуючи їм, як звичайно, державну зраду, шпіонажу та приналежність до тайних укр. організацій.

І так від кількох літ польський суд судить, засуджує наших братів на довголітню тюрму, та на смерть, а ми тут мовчимо. Чи довго мовчати будем?

Ні, не мовчати нам тоді, як братів наших смертю чи тяжкою тюрмою Лях карає, станьмо в обороні невинно засуджених, скликуймо протестаційні віча.

В тій справі запрошуємо делегатів всіх українських товариств в Нюарку на збори, котрі відбудуться в середу, дня 18 квітня 1928 р. вечером о годині 7.30 в Укр. Робіт. Домі 59 Бікон улиці.

Кожде товариство обовязково зволить вислати делегата.

Комітет Злучених Українських Товариств в Нюарку, Н. Дж.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Запротестували всі як оден.

Ми можемо ділитися на партії, можемо належати до ріжних церков, можемо мати ріжні між собою порахунки, але хай цілий світ знає, що коли ходить о боротьбу з Польщею, о протест проти того „західного" варвара, то всі ми як одна душа.

От і тому зійшлася у нас в день 8. квітня вся громада на протестаційні збори, що їх скликав Комітет Допомоги Рідному Краєви.

Засуд смерти, що їх видав ляцький суд у Львові на невинних наших молодих борців Василя Атаманчука й Івана Вербицького, потряс серцями наших громадян і вони прийшли громадно, щоб запротестувати проти того нового насильства кровожадної Польщі. Знаючи одначе з довгої практики, що сам протест не багато поможе, рішено вибрати колекторів, котрі будуть ходити по хатах і збирати жертви на оборону невинно засуджених. Зібрані гроші вишлеться через наші народні організації до краю в те місце, на яке вкаже рідний край.

Колектувати будуть 21 і 22 квітня. Хай на це наші громадяне памятають і зложать свої жертви на руки колекторів.

ЗА КОМІТЕТ: **М. Чагарин**, предс.; **Марія Кінаш**, кас., **М. Скибінський**, секр.

ПАСЕЙК І КЛИФТОН, Н. ДЖ.

Протестуймо проти засуду невинних людей на смерть.

Звертаємося до українських громадян в Пасейк і околиці:

Дорогі браття і сестри! Український вічевий дзвін бє на тревогу з Рідного Краю, з Західної України під Польщею приходять роспучливі вісти. Ненаситний Лях намагається огнем і мечем винищити український нарід на українській Землі. Замало Ляхам розстрілів, замало шибениць, замало невинно замучених мучеників за волю, Шереметів, Мельничука, Луцейка, Крупи та в жорстокий спосіб замученої О. Бесарабової, замало запроторення найкрасшого українського цвіту по тюрмах, замкнення українських шкіл і переслідування всего, що носить назву українську. Польща хоче за всяку ціну винищити український нарід, а на його місце заселити, дати мазурів, щоб доказати світови, що на наших землях суть тільки самі Поляки.

Найновійші вісти з краю доносять, що Лях допустився нових насильств над українським народом. Ляцький суд в Чорткові засудив 10 Українців від двох до пять літ тяжкої вязниці враз з місячним постом і твердим ложем.

Кромі сего у Львові в розправі проти 17-тьох Українців засудив польський суд двох зовсім невинних людей, а то Василя Атаманчука і Івана Вербицького засудити на смерть за недоказане їм вбивство ката українського шкільництва, львівського шкільного куратора Собінського.

Ось нам нові жертви ляцького деспотизму. Знова в ляцьких казаматах дві цвітки українського народу чекають кари смерти за любов до українського народу. Щож ми на се, американські Українці? Чи маємо чекати аж наші два герої впадуть від ляцьких куль чи повиснуть на шибениці? Чи будемо чекати на нові жертви?

Ні! І сто раз ні! Досить ляцьких звірств! Досить тюрем! Досить їх панування над українським народом! Василь Атаманчук і Іван Вербицький мусять жити! Се станеться, як ми станемо всі одним муром проти дикої Польщі і її ганебної західної культури.

Будьмо для наших братів цим, чим були американські Ірляндці, Поляки, Чехи і Литовці для своїх братів у боротьбі за незалежність. Наші браття в краю помимо страшного переслідування не подаються. Українська Військова Організація в Рідній Краю не побоялась глянути грізно в очі напасникови і стати в обороні невинно засуджених на смерть. Тимбільше повинні ми на вільній американській землі станути одною лавою і розкрити перед світом „західну" культуру, що зветься Польщею.

Тому приготовляймося до великого віча, щоб прийти в поміч нашим поневоленим браттям.

До такого протесту дає почин Товариство Українська Січ, відділ 182 У. Н. С. в Клифтон і Пасейку.

На місячних зборах товариства дня 8. квітня с. р. на внесок Л. Сисина ухвалено скликати велике протестаційне віче і ухвалено увійти в порозуміння з всіма українськими товариствами і братствами в Пасейку і околиці, щоб спільно всі як оден, як одна українська родина станути до боротьби за визволення українського народу з ляцького ярма.

До передвічевого комітету вибрані з рамени Тов. У. Січи отсі люде: Лесьо Сисин, Михайло Швець, Мих. А. Пипюк і Й. Сагайдак. Отсим Комітет до приготовання до великого віча в Пасейку взиває всі українські товариства і брацтва в Пасейку і околиці вислати своїх представників на наради, які відбудуться в неділю, дня 22. цьвітня с. р. в галі української православної церкви при 47 Гоп Авеню, Пасейк, Н. Дж., о шестій годині вечером.

Єще раз просимо всі товариства без огляду на релігійні чи партійні переконання висилати представників на сі важні наради. З окрема просимо українські товариства з міста Патерсон, Сінгак вислати своїх представників. Віримо, що до такого діла злучимось усі в оден фронт за Вільну Самостійну Україну.

За Передвічевий Комітет:

Лесьо Сисин;
Михайло Швець;
Михайло А. Пипюк;
Йосиф Сагайдак.

ІРІ, ПА.

НА СТРАЙКУЮЧИХ МАЙНЕРІВ.

З рамени від. 40 У. Н. Союза переведено збірку на страйкуючих майнерів в сумі $13.00, які переслано до: „Penna Ohio Miners Relief Committee".

Імена жертводавців слідуючі: І. Пелінський 2 дол.; по 1 дол.: М. Силинський, М. Гаврилів, І. Вітковський, К. Цибульський, В. Подольський, В. Гаврилів, І. Лихач, І. Паробій, І. Думанський, А. Макаровський, Н. Селідерський.

Славний оперовий співак Лябляш мав велику колекцію люльок, чим дуже гордився. Раз слуга укради одну люльку. Обурений співак заплатив йому платню і зараз відправив його.

— Я пімщуся на вас нині вечером! — сказав слуга.

І дійсно на вечірнім представленні, коли публика одушевлено оплескувала славного тенора, роздався з галерії протяжний, пронизливий свист.

— Не робіть собі, панове нічого з того — поясняв спокійно Лябляш — то мій слуга, якого я нині відправив.

Жінка (до чоловіка): Знаєш, я гадаю, що стара Гергелевичка мусіла чимсь образитися! Вже три тижні минає, а її ще не було в нас!

Чоловік: Ну, як вона знов прийшла би, то старайся якось вивідатися, чим ми її образили. Потім ми ще раз випробуємо це.

Гість: То скандал! Вчора я купив у вас десять бананів, а ви запакували мені лише сім.

Купець: Пане, шкода хвилюватися! Три банани і так були зіпсовані.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє усіх своїх членів і членкинь, що звичайний місячний мітінг відбудеться в вівторок, 17. квітня, в галі під ч. 158 Tonelle Ave., в 7-ій год. вечер. Обовязком є кождого члена прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не зложили вкладки до скарбника У. Н. Союза, нехай стараються принести на сей мітінг. Нових членів будемо приймати без вступного до У. Н. Союза. Тому члени повинні привести нових членів. — Николай Шкрут, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Василя Вел., від. 244, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, 22. квітня, в годині 7-ій вечером в галі парохії. Уряд буде здавати справоздання. Проситься всіх членів явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде також вибір комітету на баль. — Нік. Гладкий, голова; Вас. Заліско, кас.; Іван Гінславський, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 274, повідомляє усіх членів і членкинь, що місячний мітінг відбудеться в суботу, дня 21. квітня в 7-ій годині вечером в галі Укр. Правосл. Церкви, 1915 Роселл Ст. Обовязком є кождого члена і членки прибути на сей мітінг на означений час. Довгуючих проситься принести свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо приймати нових членів. — Павло Гула, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє всіх членів того відділу, що квартальний мітінг відбудеться дня 22. квітня, а не 15-го, як припадав, з причини Великодних Свят. Проситься всіх членів прибути на той мітінг, бо є богато залеглих справ до полагодження. Довгуючі члени просяться явиратися залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Інтересовані в справі Товариства нехай зголошуються: 13556 Hasse, Detroit. — Пилип Стахович, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться дня 22. квітня в галі під ч. 3464 Clootte Ave., точно в год. 1.30 попол. Проситься членів прибути на мітінг і вирівнати свої залеглости, в противнім разі такий член може утратити всякі привілеї, які йому після статута належаться. Також пригадується тим, котрі ще не мають своїх дітий записаних в У. Н. Союзі, щоб се зробили як найскорше для свого власного добра. Будеться приймати нових членів без вступного до Тов. і У. Н. Союза, тож користайте з нагоди тепер, бо потому не буде запізно. — П. Данчишин, кош.; М. Приставш, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. квітня, в годині 1.30 попол., в галі парохіяльній при Околей і Райс ул. На зборах нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись на мітінг. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — Нік. Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, подає до відома всім своїм членам, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 22. квітня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Народ. Галі, 1950 W. Erie St., при Робей ул. Обовязком є кождого члена прийти на сей мітінг, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг, коли сего не виповнять будуть суспендовані. На мітінгу будеться приймати нових членів без вступного. Тож проситься членів привести зі собою нових кандидатів.

ЕКСТРА! ВЕЛИЧАВА МАЙОВА ПРОГУЛЬКА ДО ГАЛИЧИНИ

під особистим зарядом п. ГРИГОРІЯ САМБОРА, відіде до Галичини МАЯ 18-го, 1928 р., на одному з найбільших кораблів в світі „ОЛИМПИК", котрий буде плисти водою лиш 5 день і пів.

Тому хто має замір відвідати своїх рідних за таним коштом і уникнути всяких клопотів в дорозі, нехай зголосуєсь до Бюра сей час, бо час короткий.

Ми також висилаємо гроші до краю і спроваджуємо кревних.

По близші інформації пишіть до: 82-93

GREGORY SAMBOR
2231 FAIRMOUNT AVE., PHILADELPHIA, PA.

НАЙНОВІЙШІ УКРАЇНСЬКІ І РОСІЙСЬКІ РЕКОРДИ КОЛЮМБІЯ

Columbia

САЛЬОМЕЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА, сопран.
27132F Вівці мої, вівці / Через сад виноград.
Е. Жуковський і Роза Красновська.
70008F Ярмарок в Бродах / Часть 1. і 2.
Український Хор Ліра:
27126F Ой, у лузі / Ой, у поли нивка
Кирстюк, тенор:
27127F Плотню успув / Ангел вопіяще
Українська Орхестра П. Гуменюка:
27128F Заяць женихь / Танець з під Львова
Українська Орхестра:
27129F На сінокосі / Бандурести
Д. Медовий:
27130F Така її доля / Карі очи
Українська орхестра П. Гуменюка, баритон Жуковський:
70007F Український бал в Америці (в двох частях).
ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, баритон, з аком. орхестри.
27124 Спорт Американський / Історія з пирогами / Український Хор „Ліра" з аком. Орхестри
27125 Верховина / Де Дніпро Наш (нар. пісні)
27118F Ланцюшка, ком. пісня / Погляй часи.
УКРАЇНСЬКИЙ ХОР І ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА.
27119F Вічний революціонер, Франко-Лисенко. / Ой зацвила черемшина.
ВОЛОДИМИР ДИЛОВ, бас з аком. орхестри.
27120F Гуляв чумак на риночку. / Про дяка.
Д. МЕДОВ, тенор, в аком. орхестри.
27121F Дивлюсь я на небо. / Біля те в долину.
МИХ. ЗАЗУЛЯК, баритон:
27015F (На небі зірка. / Всі разом співайте!
70000F (Бог Предвічний. Часть І. / Бог Предвічний. Часть ІІ.
70001F (Согласно співаймо. / Христос Воскрес!
70003F (Отче Наш. / Вірую.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, баритон.
27068F (Бог Натуру. / Во Вифлеємі.
27069F (Ой там на Йордані. / Щедрий Вечір нині.
27077F (Сійся, родися. / Пішла мати на границю.
О. К. КИРСТЮК, баритон.
27127 Плотию успув / Ангел вопіяще
70000F Бог Предвічний (в двох частях)
70001F Согласно заспіваймо / Христос Воскрес
70003F Отче наш / Вірую
МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, баритон з аком. орхестри:
27108F (Ой зійди, зійди, ясен місяцю / Як почуєш в ночи.
27109F (Розлука, ти розлука / Повій вітре на Вкраїну.
ВЕСЕЛІ ПОЛТАВЦІ.
27102F (Ой і весела до дому їду.
О. К. КІРСТЮК, баритон з аком. органу і дзвонів.
27110F (Рождество Твоє, Христе Боже наш, Різдв. пісня. / Йордан, Різдв. пісня.
27103F (Кучерява Катерина. / Буду собі купиця.
П. ГУМЕНЮК, сольо на скрипці.
27100F (Думка і коломийка / Полька „Добуш"
ПАВЛО ГУМЕНЮК, сольо.
27098F („Гоп", вальц. / Танець присюди.
УКРАЇНСЬКА СІЧОВА ОРХЕСТРА СУРМА.
27122F На городі Сурма грає. / Марш Садовського.
27123F Аркан, гуцульський танець / Кучерява Катерина
27104F (На сінокосі, коломийка / Козак-тропак.
Евген Жуковський, баритон, в аком. орхестри.
27082F (Вокошко. / Лист з Краю.
27083F (Зараза. / Що грубе, то добре.
27084F (Полька Парубоцька / Вальц Бандура
27090 (Молотник / Зимняя я
27092F (Ой, не спиться, не лежиться. / Родимий Край.

Жадайте повного каталога українських і російських рекордів. Пишіть або приходіть до нас. Пришліть спис рекордів, котрі хочете, а ми сей час вишлемо їх вам за побранням (C. O. D.). Всі замовлення виконуємо скоро і ретельно. 24

UKRAINIAN AMERICAN RECORD CO.,
86 — 2nd AVENUE, COR. 5th STREET, NEW YORK CITY
FILIA: 8 WEST 33rd STREET, near 5th Avenue, NEW YORK, N. Y.
ОТВОРЕНО ЦІЛИЙ ДЕНЬ І ВЕЧЕРАМИ.

КОНЦЕРТ

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ

OKeh ELECTRIC

ХОР ІМ. ЛЕОНТОВИЧА ПРИ УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ КЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ
під дірігентурою
ПРОФ. М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО

наспівав рекорду

15555 Ой, зза гори чорна хмара встала
Слова під лад народної пісні — Тарновського. Музика із тріом М. Леонтовича, опр. М. Гайворонський.
2) „Сміло брати!" — опрацював М. Гайворонський на хор із тріом.

ЦЮ РЕКОРДУ ВИ ПОВИННІ КУПИТИ!

НОВІ РЕКОРДИ

УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КВАРТЕТУ:

15543 1) Чуєш, брате мій, — Аран. Ол. Кошиць; 2) Ой лопнув обруч, народня пісня — М. Требенецький, І. Давиденко, П. Ординський і К. Щит.
15545 1) Чумак — аранж. Углицький; 2) Прометей, — муз. К. Стеценко; Український Національний Квартет.
15546 1) Дві жінки, гуморист. пісня — тенор Давиденко; 2) Кохання, дует — Дора Стеценко і І. Давиденко.
15547 1) За тебе Україно, муз. Людкевича — П. Углицький; 2) Гей ну хлопці, до зброї, — аран. П. Углицький; — І. Давиденко, П. Ординський, Г. Павловський і К. Щит.
15548 1) Закувала та сива зозуля, — муз. Нішинського; 2) Комар, гумористична пісня, — аран. П. Углицький; — Укр. Нац. Квартет.
15549 1) Бачить Бог, бачить Творець, коляда; 2) Ох і закувала сива зозуленька, — муз. Лисенко; — Укр. Нац. Квартет.
15554 1) В краю та в Америці і 2) Любов, гумористичні пісні — тенор І. Давиденко.
15553 1) Український Гопак і 2) Дівчино моя люба — коломийка.

Одна найновійша рекорда, котра буде оздобою в кождій хаті, є рекорда
15541 Колиб мені, Господи / Карі очи, — Марії Машир.

Друга дуже гарна нова рекорда є:
15542 О Україно / Ой видно село — М. Зазуляк.

В Січовім Базарі також все можна почути рекорди українського Шалміна — Г. Шандровського. Ось вони:

15538 Ой Дніпре мій, Дніпре / Я в чужині загибаю.	15539 Коли розлучаються двоє / Де ти бродиш.

Инші рекорди, котрі варта мати:

15540 Український танець / Гандзя, полька — Мандоліни	15534 Ой чому ж я не такий / Як зачую коломийку — Гуменюк.
15535 Ой я собі козак легкий. / А я тоє дівча люблю. — Гуменюк.	15533 Червона Калина / Тропак — М. Зазуляк.

515 ОКСАНА, коломийка. „Вільна Україна" — Орхестра. / НА РИНОЧКУ, полька.
505 В ЧАРАХ КОХАННЯ / ЧОРНІ ОЧІ.

АМЕРИКАНСЬКІ, 12-ЦАЛЕВІ:
13204 ЛЕГКА КАВАЛЕРІЯ, ч. 1—2; 12-цалева.
15127 АЇДА, ч. 1—2; Хор і Орхестра.
15128 КАВАЛЕРІЯ РУСТІКАНА, ч. 1—2. Хор і Орхестра.

ВІДВІДАЙТЕ НАШ НОВИЙ МУЗИЧНИЙ СКЛАД „СУРМА"

Нам дуже приємно, коли Ви відвідаєте наш стор і стратите з нами кільна хвиль. Ми раді для Вас перегравати всі найновійші рекорди на добрій машині, щоб Ви почули, як звучить добра рекорда на добрій машині. Коли Ви любите класичні твори вокальні або інструментальні, то все ми для Вас дуже радо переграємо. Вас ніхто в нас не буде гнати, що мусите купити рекорду або що инше. Ми бажаємо дати добру услугу, тому переправляє до великого стору, щоб не було можливо.

В НАС ДІСТАНЕТЕ НАЙСКОРШЕ Й НАЙДЕШЕВШЕ.
Приходіть з Ню Йорку і околиці.
Отворено в нас кожного дня і в неділі.
ХТО НЕ МОЖЕ ПРИХАТИ, ТО ХАЙ ПИШЕ ПО РЕКОРДИ, ЯКІ БАЖАЄ МАТИ. МИ ВИСИЛАЄМО ТОГО САМОГО ДНЯ, ЯК ДІСТАНЕМО ЗАМОВЛЕННЯ.
ВИДАВНИЦТВО ЗВІЙОК НА ПЯНО „СУРМА".

SURMA BOOK & MUSIC STORE

103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
(Між 6-тою і 7-мою вулицею).
Отворено від 9-тої рано до 10-тої вечером.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ фарма 35 акрів, добра чорна земля і гарний ліс, добрий дім 8 кімнат, вода в хаті, дві бані, курник, возівня, 2 корови, 1 кінь, курі, школа близько, 2 милі до міста, дуже гарна околиця, всі машинерія. Ціна $2,400, готівки $1,500. Голоситись до: 85-8
LUKACZ GORON,
Broadalbin, N. Y.

НА ПРОДАЖ фарма 56 акрів, добрі будинки, меблі, 4 корови, 2 коні, курі, 30 акрів засіяних, 2 кури, збіжжя. Ціна $3,200, готівки $1,800, решта по $150 річно. Фарма мусить продатися до 26-го квітня. Пишіть до: 88-91
Mr. DOUGLAS,
Herkimer, N. Y.

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА ЗРОБИТИ ГРОШ!

З причини нещастя в родині, властитель продасть 14¾ акрів фарму, з всіми забудованнями 1½ м. Ст. Ої фарма знаходиться близько Ню Йорку, межи Ровей а Пленфілд, Н. Дж. Услівя дуже приступні.
П. ЗАДОРЕЦЬКИЙ,
30 East 7th Street, New York City.

НА ПРОДАЖ фарма 100 акрів, гарні будинки, коні, корови, кури, збіжжя. Ціна $3,300, готівки $1,500. — Фарма 153 акрів, дуже добра під картофлі і збіжжя, 2 доми, стодола, рівний сад, 35 акрів грубого ліс під пилу лісу, коні, корови, всякі знаряддя, збіжжя. Ціна $5,500, готівки $3,500. Ся фарма при школі на стейтовій дорозі і при польських фармерах. Пишіть по список фарм: **S. R. MORANSKI, Box 147, Bath, N. Y.** 81-8

НА ПРОДАЖ фарма, маю дві фарми і одну з них мушу продати; одна 32 акрів, 8 акрів ліса, добрі будинки, дім 8 кімнат, вода в хаті, при стейтовій дорозі, близько школи, міста і сміці, 2 великі курники, стодоли, ціна $4,000. Друга 110 акрів, 2 коні, 10 корів, 2 коні, гаражі, сайло, сад, виноград і т. п. Ціна $3,500. Друга 118 акрів, 11 ліса, нові великі будинки, 8 корів, 7 свиней, 2 бугаї, 3 коні, 2 бездорогі, фарма, фермерська машинерія. Ціна $6,000, готівки $4,000, решта на легкі сплати. Фарми сі на стейтовій дорозі, при містах. Голоситись до:
PETER MARCHUK,
R. D. 2, ... Springs, N. Y.

NEW YORK CITY PARKER

Нагнети

Поміч в одній хвилі

Ось як скоро Др. Scholl's Zino-pads усувають біль нагнетів, найскорший, найбезпечніший, найпевніший спосіб. Вони усувають причину подразнення і тиснення черевика... Непошкодять найнжніщої шкіри. Zino-pads ... В усіх аптеках, склепах обуви і взагалі склепах.

Dr Scholl's Zino-pads

Наложіть одну—а біль зникне.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

З ПРИЧИНИ слабого здоровля жени спродам дешево гросерню і делікатесен; бизнес добре виноблений і першорядно улаждений. Голоситись до штору: 83-90
511 EAST 5th ST., NEW YORK, N. Y. (bet. Ave. A & B)

ВДОВЕЦЬ 50 літ пошукує господині, котра любить тихе і спокійне життя на фармі в Канаді і котраб могла причинитися до сплати довгу на фармі та стати властительком фарми. Інтересовані можуть писати латинськими літерами, до **MICHAEL JUZWISHYN, Shortdale, Man., Canada.** 87-9

ДОБРА РОБОТА І ДОБРИЙ ЗАРОБОК.

Шукаємо за працею і добрим заробітком, як мущини так і женщини, зволять зголоситись до нашого бюра як найскорше.

З дальших околиць голоситься листовно, місцеві особисто кождого дня до 8-мої вечером. 87—
THE GLOBE SERVICE CORPORATION
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ALEXANDER CHYLAK
АЛЕКСАНДЕР ХИЛЯК
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
полагоджує всякі справи правні чесно і совісно.
233 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Woolworth Bldg., Room 2234-2236.
Tel.: Whitehall 4798 and 4799.
Вечерами від год. 7 до 9 під ч.
340 EAST 17th STREET, NEW YORK, N. Y.
81— Tel. Stuyvesant 8936

ВЗОРИ капа, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ДОКТОР В ФОРМІ ЛІЧНИЧОЇ ГЕРБАТИ ЗА ДОЛЯРА.

Чому маєте троїтися і тратити гроші, коли наша ЛІЧНИЧА ГЕРБАТА є много помічнійша від всіх прочих.

Недуги жолудка, нестравність, біль голови, нервовість, гази, брак апетиту, безсонність і инші уступають по ужиттю нашої ЛІЧНИЧОЇ ГЕРБАТИ.

Долучіть до замовлення доляра, а ми вишлемо Вам відворотно ЛІЧНИЧУ ГЕРБАТУ. 87—

Если не вдоволені, гроші вертаєм.
CHARLES BARON,
307 East 18th Street, New York, N. Y.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

Практикує в всіх судах; займається переглядженням абстрактів; дівидує контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН
лічу успішно найновійшими методами.

Помагаю скоро в ріжних хронічних недугах, нервових і шкірних, хронічних нервости, загальне ослаблення, міхура, нирок, мочеві недомагання, ревматизм, внутрішні хороби та грудей. Без ріжниці, як довго хоруєте, я можу помочи вам. Оплати умірковані. Оглядини пацієнта переводжу особисто. Поради і оглядини даром.

DR. ZINS
Спеціаліста. Основ. 28 літ.
110 EAST 16th ST. N. Y.
межи 4th Ave. & Irvington Pl.
Денно 9—8 веч. Неділі: 9—4 попол.

DR. M. SMITH
Переніс свій офіс на
63 E. 7th ST. (межи 1. а 2. Евнею) NEW YORK, N. Y.
Урядові години: 9—10; 12—2; 6—8.
Tel. Orchard 6072.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНЕМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 1783